

DE BULGARSKE JØDERS SKÆBNE

Med en ny podcast-serie i tre afsnit, sætter Dansk Jødisk Museum sammen med historiker Simon Kratholm Ankjærgaard fokus på historien om de bulgarske jøders skæbne under Anden Verdenskrig. Det er kulminationen på et større samarbejde i fællesskab med den bulgarske ambassade i Danmark, der foregik parallelt med markeringen af 80-året for de danske jøders flugt og redning i oktober 1943.

I forbindelse med markeringen af 80-året for aktionen mod de danske jøder, indgik Dansk Jødisk Museum et samarbejde med Simon Kratholm Ankjærgaard og den bulgarske ambassade i Danmark om at sætte fokus på historien om de bulgarske jøders skæbne under Anden Verdenskrig.

For ligesom i Danmark blev også langt størstedelen af de bulgarske jøder reddet fra nazisternes masse mord under Holocaust, om end det skete på en helt anderledes måde og med andre konsekvenser end i Danmark.

Historien er generelt meget lidt kendt i Danmark. Den er også først i de senere årtier blevet en del af bulgarsk historieskrivning. Historien er med til at perspektivere den danske historie om flugt og redning i en større sammenhæng. For selv om der er store og markante forskelle på historien i Danmark og i Bulgarien, så er der også nogle ligheder, der inviterer til refleksion om udfaldet i henholdsvis Danmark, der formelt var besat, og Bulgarien, der var en del af aksemagterne.

Blandt de forskellige aktiviteter, der satte fokus på historien, var der blandt andet et seminar med en plancheudstilling på Johan Borups Højskole i København og en filmvisning i Cinemateket. Simon Kratholm Ankjærgaard, der i efteråret 2022 udgav den anmelderroste bog "Oktober 1943", har siden skrevet en artikel til Politiken Historie og står nu bag produktionen af podcastserien Udenfor nazisternes rækkevidde, der udgives i samarbejde med Dansk Jødisk Museum.

For mere info kontakt:

Janus Møller Jensen, museumsdirektør, Dansk Jødisk Museum
E-mail: jmj@jewmus.dk // Mobil: 2981 0510.

Simon Kratholm Ankjærgaard, historiker, journalist, forfatter etc.
E-mail: simon@ankjaergaard.dk // Mobil: 2230 1681.

UDENFOR NAZISTERNES RÆKKEVIDDE

I 1943 stod jøderne i Bulgarien på kanten af deportation og udryddelse, men katastrofen blev forhindret – og Bulgarien blev dermed det eneste land i Europa, hvor ingen jøder gik til i Holocaust, selvom Bulgarien indgik som en del af aksemagterne. Historien om det bulgarske mirakel er forholdsvis ukendt – men miraklet er også mudret, for i de områder, der var besat af bulgarerne, blev stort set alle jøder dræbt.

I tre afsnit fortæller historiker og forfatter Simon Kratholm Ankjærgaard den fulde historie om det, der skete før, under og efter krigen for jøderne i Bulgarien – og i de besatte områder.

De tre afsnit

Afsnit 1: Pagten

Bulgarien havde meget få venner i Europa, da krigen brød ud. Der var faktisk kun mulighed for at vende sig mod Det Tredje Rige. Da Bulgarien indgik i aksepagten, greb landets antisemitter muligheden og fik indført en voldsom antijødisk lovgivning.

Afsnit 2: Miraklet og tragedien

I kølvandet på den antijødiske lovgivning i Bulgarien blev den berygtede Belev-Dannecker aftale indgået. Den kortlagde deportationen og udryddelsen af jøderne i både Bulgarien og i de af Bulgarien besatte områder. I dette afsnit fortælles historien om miraklet i Bulgarien – og tragedien i Serbien, Thrakien og Makedonien.

Afsnit 3: Eftermælet

Hvorfor forsvandt mirakelfortællingen om de bulgarske jøder ud af den kollektive bulgarske erindring og historiefortælling? Og hvad skete der, da Muren faldt og historien dukkede op igen? Det fortæller dette afsnit om.